

د نړۍ د مصنوعي سپورمکي لنډه پېژندنه

سید نصیراحمد اغا^۱ ، خان محمد وفا^۲

^{۱،۲} د معلوماتي تکنالوژي خانګه، د کمپیوټر ساینس پوهنځي، بُست پوهنتون

د مسؤل ايميل آدرس: nasiragha900@gmail.com

لنډه

مصنوعي سپورمکي په مختلفو شکلو او اندازو کي موجودي دي او بیلا بیلي دندی سره رسوي د هري سپورمکي داخلی جوړشت بیل وي، خو څینې برخی د ټولو سپورمکيو یو شان وي په اوسيط ډول د یوې سپورمکي رغول او فضا ته لیږل (۲) کاله وخت نيسې فضا ته په یو (۱) پونډ وزن لیږلوا (۳۰۰۰۰) دالروه مصرف راځي، د یوې عادي سپورمکي یېعه چې وظيفه یې څمکي ته یواځي د هوا د حالاتو معلوممول او رالېږل دي تر (۲۹۰) ميليونه دالرو پوري رسيري او هغه چې د خار او یا پوشې خدماتو لپاره استعمالیږي تر (۳۹۰) ميليونه دالرو پوري ارزښت لري، همدارنګه هغه فريکونسني چې سپورمکي تري د معلوماتو تبادلې لپاره کار اخلي د (۱.۵) ميليون دالرو پوري ارزښت لري، د سپورمکي لېږدول فضا ته د (۴۰۰-۱۰) ميليونون دالرو پوري رسيري، چې د سپورمکي دا ارزښت د مدارونو د لېږي والي او نېړدېوالې پوري تراو لري، د سپورمکي د داخلي پرزو او د کمپیوټر د فعال ساتلوا لپاره بریښنا ته ضرورت لري چې دغه بریښنا د شمسی پېنلو په مرسته بیټريو ته او بیا سپورمکي ته ورکول کېږي، سپورمکي د راديوی امواجو لېږدونکي او همدارنګه اخیستونکي آلې لري چې د همداګه راديوې امواجو په مرسته دوى څمکي ته معلومات رالېږي او د څمکني آستيشن له خوا هدایتونه ورکول کېږي. ټولي سپورمکي پېڅل مدار کي د ساتلوا یو سیستم لري که چېږي سپورمکي د خېل مدار خڅه ووځي نو په څمکه کي موجود اداري کسانو د سپورمکي حرکت کنټرولوي.

کلیدي کليمې: مصنوعي سپورمکي، تاريچه، پېژندنه، اهمیت او خصوصیات

د روسانو دغه کار نپيوال په يوه عاري سiali کي واچول او هر چا دغه کوبنبن کاوه چې له نورو مخکي د څمکي فضا کي خا اشغال کړي، د سپوتنيک نه وروسته يواخي امريكا، چين او روسيي د څمکي مدار ته (۲۵۰۰) مصنوعي سپورمکي داخلې کړي، له دغه سپورمکيو خخه د هواله حالاتو، د تلویزون نشرات او د تليفوني شبکو په برخه کي زيات کار اخستل کيري، په اوس وختونو کي د څمکي په فضا کي تر (۱۰۵۱) پوري مصنوعي سپورمکي فعالیت لري او نور هم مخ په زياتيدلو دي چې له دغه سپورمکيو نه نپيوال په مختلفو برخو کي کار اخلي چې پدې کي يې تر نيمائي زياتي د امريكا دي او دهغوي لخوا خخه اداره کيري. (Elbert, 2008).

د مصنوعي سپورمکي پېژندنه:

هر هغه جسم چې د څمکي په فضا کي د څمکي شاوخوا او يا هم د يو بل ستوري شاوخوا باندي په دايروي شکل حرکت کوي مصنوعي سپورمکي (ستلايت) بلل کيري. (Bleazard, 1985) د څمکي سپورمکي طبعي سپورمکي ده او هر هغه چې د انسان په لاس جوړه وي هغه مصنوعي سپورمکي بلل کيري، هغه لاره چې دغه سپورمکي پري حرکت کوي مدار بلل کيري چې کروي شکل لري. هغه سپورمکي چې څمکي ته نېړدي وي د څمکي د جاذبي قوي له امله تيز حرکت کوي او هغه چې له څمکي نه ډيره فاصله ولري، حرکت يې ورو وي. (Winch, 1983; Elbert, 1997). د مصنوعي سپورمکي لپاره پاليسي د طبعت په برخه اروند ملي به لري ځکه چې هر هيواد د اريتياو سره سم د معلوماتو او اپليکيشنونو په اړه خپل خان ته نظر، مختلفي تګلاري او تنظيمي چوکات لري جي ګن شمير صنعتونه پدې چوکات کي کار کوي، (Ackroyd, 1990; Fthenakis, 1984).

(Elbert, 1997). پاليسي ته په کتو سره دا اړينه ده چې دواړه برخې هغه که د جيولوژيکي برخه وي او که د معلوماتي تيکنالوژي برخه وي د یوي منظمي پاليسي تر پوبنبن لاندي راخې ځکه چې څمکي د مشاهدي په مصنوعي سپورمکي کي د جيولوژيکي او د معلوماتي تيکنالوژي ځانګړي قضيه را منځ ته کيري چې په نتيجه کي ددواړو برخو ترمنځ تر يوي مشخي تګلاري لاندي يو منظم چوکات جوريږي ترڅو په منځ کي کوم تکر واقع نشي ډير د معلوماتي تيکنالوژي اختراتات شامل دی معلوماتو تحليلات او ژوره زده کړه د جيولوژي لپاره و نويو اپليکيشنونو ته لاره پيداکوي او ځينې نور داسي د تيکنالوژي برخې چې د جيولوژيکي برخو کي د کار دېرخنځ لپاره خان ته يو خاص ارزښت لري.

سرويزه

ټکنالوژي د بشر ورتياو سطحي ته زياته وده ورکړيده او ور کوي بي، په پوره معنى سره د ټکنالوژي کلیمه د کارونو سره رسول په ماهرانه او ګنيوره توګه ده.

اتلسمه پېړي له صنعتي انقلاب سره د میخانکي ماشینونو دېرخنځ یوه مهمه پېړي وه او نولسمه پېړي د بخار د موټر یوه مهمه پېړي وه دغه رنګه شلمه پېړي یا د معلوماتو راغونډولو او د هغو دویشلو یوه مهمه پېړي وه.

د زياتو پرمختګونو تر خنګ د نپيوالو شبکو لکه د تلفون شبکه، راډيو، تلویزیون او همدا رنګه د کمپیوټر ونو د صنعت د تولید د پرمختګونو لپي پیل شول، همدا راز د مصنوعي سپورمکي (ستلايت) شاهدان يو، همداشان د ورته خدماتو په نتيجه کي انسانانو نور هم پرمختګونه وکړل دا هر خه د انسانانو د زيار او پوهې برکت دی به موضوع همدا ده چې پېړي مخکي روشن فکره اشخاصو د خپل زيار له امله دا فکر او هوش پیدا کړ، چې انسان بايد له څمکي خخه پورته تر اتموسفيره او له هغه نه هم پورته لارشي تر خو انسان هغه څمکه وپېژني چې ژوند پري کوي.

سقراط دغه خبره پېړي مخکي هغه وخت کړي وه چې دوي سوچ هم نشوکولاي چې انسان به يوه ورڅ د څمکي په مدار کي يو جسم ايردي، خو یا هم سقراط دا مشاهده کړي وه چې د څمکي له فضا خخه څمکه ليدل خومره ګنيور دي (Roddy, 2001).

دغه نظریه چې انسان خنګه د څمکي د فضا او اتموسفير او له هغه هم پورته يو جسم کيردي تر (۱۷۲۹) کال پوري يو نظر پاتې شو تر خو نيوتن خپله مشهوره تجربه د پندوسکي (توب) غورڅولو وکړه هغه وویل که چيرته تاسې د غر په سر يو توب کي پندوسکه په افقی ډول په پوره فشار سره وغورڅوئي نو دغه توب به له څمکي نه پورته لار شي خو یو خه وخت وروسته به بيرته د څمکي جاذبي قوي له امله راوغورځي.

نوکه چيرې تاسې دغه توب ته زيات باروت ورکړي چې دغه بال په دومره سرعت سره يعني (۴۰۳۲۰) کيلو متنه پر ساعت له څمکي پورته کړي نو د څمکي جاذبي قوه پري غله نشي-کولي، په نتيجه کي دغه بال د څمکي له جاذبي قوي خخه وخي او د څمکي په يو مدار کي به په حرکت پيل وکي (Balmain, 1968).

د څمکي د جاذبي قوي له امله به هيڅکله څمکي ته را ونه غورځي بالاخره روسانو د نيوتن تجربه په ثبوت ورسوله او په (۱۹۵۷—۵۶) م کلونو په منځ کي روسيه هيواد په لومري څل د څمکي مدار ته مصنوعي سپورمکي چې د سپوتنيک په نوم یاديده داخله کړه.

مخلفي برخو کي د کارولو لپاره تري استفاده کيري.. دغه رنګه دپاور سیستم تر عنوان لاندي د اینورتر (Inverter) پروسیس دی چې دستیلات خینې فرعی سیستمونو ته د خانګري ولیاژ رسولو لپاره کارول کيري.

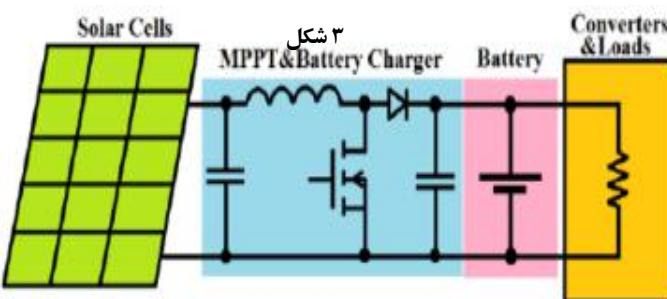
(Balmain, 1968; Ackroyd, 1990).

۲ شکل

د انژي فرعی سیستم:

مخلفو لارو پوري مشروط دي یعنی ولیاژ تر پروسیس لاندي راهي دا پدی معنی مخکي تر دي چې د ډي سی (DC) برق په انفرادي توګه دستیلات و بریښناي سرکتونو ته داخل شي نو دکارولو خخه دمخه په عمومي دول د ولیاژ دتنظيم کونکي سرکتونو خخه تیریرو چې په نتیجه کي یو برقي سیستم په مصنوعي سپورمکي کي په فعالیت راخي) (Blom, Narverud, Birkeland 2006).

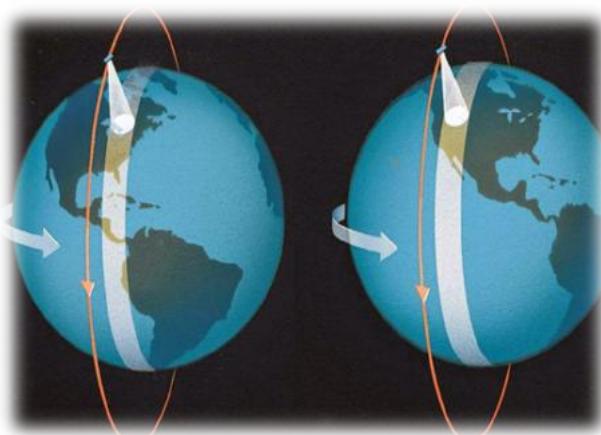
تکرار کونکي او لیپدونکي سیستم:

د مفاهمي سیتلايت د امواجو او سیگنل داخیستلو لپاره په خپل خان کي یو (Receiver) ریسیور لري چې دخمکي خخه را لیول شوي سیگنال اخلي او د بهه کیفیت لپاره دضرورت درفع کولو په خاطر یې و بلی فریکونسی ته زبایي ترڅو داستفاده وړ وګرځي. په سیتلايت کي تر پروسیس وروسته بيرته په نوی فریکونسی-کي سیگنال بيرته دخمکي په لور تلاسه کونکو سیشنونو ته لیردوي، په سیتلايت کي د (Transmitter-Receiver) ترانسمیٹر او ریسیور ترکیب

د نړۍ لوډ پنې مصنوعي سپورمکي:

لومړني مصنوعي سپورمکي دروسیه هیواد دوګرو له خواپه کال (1957) کي د څمکي مدار ته داخله کړه چې د (Sputnik) په نامه یاده

تر اوسيه پوري (173) طبیعی سپورمکي پېژندل شوي چې د شمسی نظام چار چاپره حرکت کوي او تر (1100) خخه زیاتې مصنوعي سپورمکي په فضا کي خپل ماموریت ته دوام ورکوي (Richharia, 2003; Agarwal, 1986).

شمسی تخته (Solar Panel):

مسي تختې د فوتوصیلز لوی چوکاپونه دی چې په بیلایلو سلسلو او موازي سرکتو کي تړل شوي ترڅو په مستقیم دول دبرق دجريان یوه قوي منع را منځ ته کړي او یا په بل عبارت شمسی تختې دبرق مستقیم جريان رامینځته کوي چې د مصنوعي سپورمکي یا سیتلايت

د مفاهمي فرعی سیستم:

پورته عنوان کمونیکیشن سب سیستم (Communication Subsystem) په یو سیتلايت (هغه مصنوعي سپورمکي چې د مخابراتي مکالمي لپاره استعمالیږي) د (Communication Satellite) زړه بلل کېږي (Pritchard, 2007).

خو دا دهله آلاتو په مرسته کیدا شی کوم چې د دیتا دلیرد او را لیپد دنده په غاره لري، کله چې دیتا دخمکي دیو سیشن خخه ترانسپوندر فزیکي آلې ته راشي نو هغه یې بیا بیرته تر پروسیس وروسته و هدافي موقعیت ته استوی چې داسې دول فعالیت هم یو داهدافو د ترانسپوندر خخه شمیرل کېږي.

برينسنا د ولیاژونو د تنظيم او کنترول او نورو مهمو عملياتي خانګړتیاوو داندازه کولو لپاره بیلابیل برینښنایي سینسرونه لري.، سینسرونه د ملتي پليکسر-لخوا انتخاب او غوره شوي چي وروسته لدی بیا په ډيجيتل سیگنان بالندې بدليوري کوم چي په نتيجه کي توله داخلی ترانسمیتر سیستم تنظيموي، ترانسمیتر سیستم یابيرته د تلی میتري سیستم توله معلومات د خمکي په سیشن کي ثبت او نظارت کيري..، د (Command and Control System(C&CS) يعني د هدایت او قوماندي او کنترول سیستم د سپورمکي کنترول لپاره خمکي سیشن ته د فعالیت اجازه ورکوي، په هر صورت د کمانډ او کنترول سیستم په مرسته د خمکي استیشن خخه توله سپورمکي کنترول کيري.

په عمومي توګه دا ډول سیلايت د کمانډ يا قوماندي ریسیور لري چې د خمکي سیشن د ترانسمیتر خخه د کنترول سیگنانلونه تراسه کوي او په نتيجه کي د سیلايت د کنترول سبب کيري، د کنترول سیگنانلونه د مختلف ډيجيتل کودونو خخه جوړ شوي دي چې په ذريعه بي سیلايت په موشه توګه د خمکي دستیشن خخه دانسان په ذريعه کنترول کيري، ډير سیلايتونه په خپل خان کي يو کوچني ډيجيتل کمپيوتر لري ، معمولا د مايكرو پروسیسر پر بنیاد جوړښت لري، چې ديو سیلايت لپاره د مرکز د کنترول د واحد (Central Control Unit) په توګه کار کوي او د کمپيوټر زیات مراحل او کارونه کمپيوټرایز يا محاسبه کوي او د مهمو پريکرو کولو لپاره کارول کيري، د تلی میتري سیستم خخه راټول شوي توله معلومات لومري ددي کمپيوټر لخوا پروسیس کيري او ورسه بیا د خمکي وستیشن ته استول کيري (Winch, 1983; Nelson, 2007).

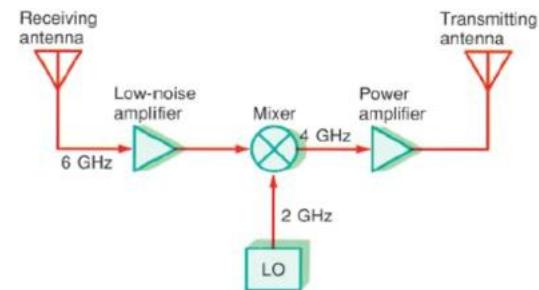
د مصنوعي سپورمکي گتی او اهمیت:

۱- تر تولو عمدہ گته بی دا ده چي مصنوعي سپورمکي د خمکي سطحه د جغرافيا بی جوړښت له رویه نسبت و محلی شبکي ته په لوړه او پراخه سطحه یوه ساحه د کنترول او تر پوبنبن لاندي راولي په خاصه او عمدہ توګه هغه هیوادونه کوم چي د لبر نفوسه وګرو درلودونکي وي.

۲- په نېي عصوکي توله نړیوال تجارتونه راکړه او ورکړه کي ډول ډول پرمختګونه او نوبنټونه راغلي وجه هم داده چي د نړیوالو تر منځ په پراخه سطحه مفاهمه تر سره کيري نو خکه په نتيجه کي د سیلايت په ذريعه د لري واقن لرونکي فاصلې خخه د وګرو تر منځ راکړه او ورکړه تر سره کيري.

او يو خای والي د ترانسپوندر په توګه پېژندل کيري. په سیلايت کي د (Transponder) ترانسپوندر لومري دنده وفریکونسی-ته وده ورکول او ژبارل يا د پروسیس تر پوبنبن لاندي راوستل دي دغه رنګه په سیلايت کي (Transponder) لیدونکي په پراخه اندازه سره سیگنان ظرفیتی واحدونه (Wide-Bandwidth Units) لري نو دوي کولی شي له يو خخه ډير سیگنان تراسه او بيرته بې ومربوطه سیشن ته ولېردوی. په هر صورت په يو سیلايت کي ترانسپوندرونه په لبره اندازه ندي بلکي زيات دي چي توله يو شان د سیگنان دلیرد او اخیستلو دنده په غاري لري خو په سیلايت کي يو ترانسپوندر د سیگنان د اخیستونکي او لیدونکي د جلافريکونسيو په بنیاد د فعالیت لپاره ډيزاین شوي نو په همدي اساس دوي به يو بل سره م داخله ونکړي مثلاً په بورته شکل کي د (C) بینډ فریکونسی-کي اپلينګ سیگنان د (6) ګیگاهیتز حد کي دی او د لاندې لینک سیگنان د (4) ګیگاهیتز حد کي دی . دا (2) ګیگاهیتز اندازه له منځه خي البه دا اندازه ستونزو باعث کيري چي باید د ترانسپوندر د پروسیس په مرسته له مینځه وغورڅول شي (Roddy, 2001).

A satellite transponder.

۴ شکل

د تلیمیتری کوماند او کنترول فرعی سیستمونه :

تول مصنوعي سپورمکي د (TC&C) يعني (Telemetry, Command, and Control Subsystems) تلیمیتری ، کوماند يا هدایت اخیستل ، او کنترول فرعی سیستمونه لري چې خمکي - سیشن ته اجازه ورکوي چې په سیلايت کي توله شرایط نظارت او کنترول کړي ترڅو ستونزو ته په خپل وخت رسیدګي وکړل شي..، د یو سیلايت (Telemetry Subsystem) تلی میتري فرعی سیستم د خمکي و سیشن ته د مربوطه سیلايت د آنبورډ (Onboard) فرعی سیستمونو د حالت راپور ورکولو لپاره کارول کيري..، په سیلايت کي د تلی میتري سیستم عموماً د حرارت درجه ، د ورانګو کچه ، د

پايله

د مصنوعي سپورمکي پر پېژندنه ، تاريچه، جوريست او کار کولو
باندي په لازمه اندازه خپنه ترسه شوه ترڅو پوه شو چې خنګه
مصنوعي سپورمکي يا ستلايت رامنځ ته شوي دي او خنګه يې باید
خپل په گکه وه کاروو، دي پايلي ته ورسيدو چې مصنوعي سپورمکي
او انترينيت د تيز، آسانه او ارزانه ارتباط نيلو او معلوماتو د تلاسه کولو
يوازيني لاره ده، په هره هيواد کي ضرورت ورته محسوس کيري، خو
دي یو هيواد په سطحه د مصنوعي سپورمکي موجوديت تر ټولو مهم
کار دي، د خپلو معلوماتو ساتل او خوندي کول ددي تر خنګ دير د
انسانو ضرورتونه د مصنوعي سپورمکي په مرسته تر سره کيري.

ددې لپاره چې خه ناخه معلومات د مصنوعي سپورمکي د اهميت او
ضرورت په اړه ولرو او دغه رنګه پوه شو چې په نورو هيوادونو کي
مصنوعي سپورمکي کومي فايدې او اسانیاوي رسولي نسبتاً زمور د
گران هيواد لپاره می لازمه و ګکل چې د مصنوعي سپورمکي د
خدماتو خخه په نړۍ واله سطحه په مختلف تکنالوژيکي خدمات
وراندي، برخمن او ګټه تری واخلی.

۳ - په نړۍ کي چې کومه ملکونه د پراخه اراضي درلودونکي دي
ددوي نظامي پراختيا لکه د اردو د داستخباراتو او کشفياتو راتبولول، د
نظامي کښتيو د ليرد، راليرد کنترول او دهوايي خواک پرمختګ وجه
هم داده چې د نړۍ ملکونه د ستلايت د شبکو په درلودلو سره مؤثر
فعاليتونه تر سره کوي.

۴ - د ځمکي د پراخو سيمو هيوادونو د موسم وړاندوينه، راډيو /
تلويزيون سيګالونه د مصنوعي سپورمکي په ذريعه نشر- کيري دغه
رنګه د ځمکي پرمخ د هر ډول طوفاني باد او باران، زلزله يا د ځمکي
د بنويدو د خطراتو خخه د منځ نيوی په خاطر د ستلايت خخه استفاده
کيري.

۵ - دغه رنګه د سپورمکيو تر منځ د امنيت د سپورمکي ليرد کي
امنيت معمولاً د کود کولو او دیکود کولو تجهيزاتو لخوا چمتو کيري.
د یو واحد چمتو کونکي خخه خدمات تلاسه کول اسانه دي او
يونيفارم خدمت شتون لري. د اورد واقین خخه، ارزانه کيدي شي. د
سيلايت مواصلاتو کي د ساتلو او ساتلو اسانه او ارزانه دي له همدي
امله دا غوره بدیل دی. د بحراني حالت په جريان کي، د ځمکي هر
ستيشن ممکن له یو خاى خخه نسبتاً ګرندی لري شي او بل چږي
نصب شي. د ځمکي ستيشن ساييشه نصب او ساتل اسانه دي.

مصنوعي سپورمکي زيان او اغیزه:

۱ - د مصنوعي سپورمکي په برخه کي یوه لویه او عمدہ ستونزه هم د
مصنوعي سپورمکي چيزاين، پراختيا، پانګه اچونه، بيمه او تر ميم لور
لګښت ته اړتيا لري.

۲ - ن او سبا د ځمکي پر منځ د انسانو تر منځ اړيکي د اعتبار تر
کچي پوري فرق لري يعني اکثره د پيسو بانکي ليرد او را ليرد بعضي-
وخت د نه پاملنني له وجي د غلو او هکرانو د خطر او ضرر سره
مخامنځ کيري.

۳ - دا چې مصنوعي سپورمکي د نړۍ لویه وچه تر پوبنښن لاندي
راولي دا پدي معنى چې د نړۍ مختلف نژادونه، دينونه، مذاهب، دود
او رواج، عنعناتو تر منځ اړيکه پیداکوي، نو لازمه هم داده چې د
مصنوعي سپورمکي ټوله فعالیتونه د یو واحدې اداري تر کنترول
لاندي وي البه د نه پاملنني له وجي د یو مملکت ټولې داخلې او
بهرني چاري د ګنيو ستونزو او ګوابنونو سره منځ کيري.

اچھليکونه

6. Bleazard, G. B. (1985). Introducing Satellite communications (5th Edition). NCC Publication.
7. Richharia, M. (2003). Satellite Communication Systems-Design Principles (second Edition). New York. Oxford University press.
8. Balmain, E. C. J. (2003). ANTENNAS AND WAVE PROPAGATION (first Edition). NOAA. U.S. House of Representatives.
9. Elbert, B. R. (2008). Introduction to Satellite Communication (Third Edition ed). NCC Publication.
10. Roddy, D. (2001). Satellite Communications. McGraw-Hill. (Third Edition ed). NCC Publication.
11. Elbert (2008). Satellite Communications(Third Edition). McGraw-Hill. Mc Graw Hill Book Co

1. Wilbur, L. P., Hendri, G. S. &, Robert A. N. (2007). Satellite Communication Systems Engineering. Prentice Hall/Pearson: 10, 512-764.
2. Agarwal, N. (1986). Design of Geosynchronous Space Craft (1st Edition). Prentice Hall. Artech House Boston London.
3. Bruce, R. E. (1997). Satellite Communication Applications (3RD Edition). Hand Book, Artech House Boston London.
4. Robert, G. W. (1983). Telecommunication Transmission Systems (1st Edition). Artech House Boston London.
5. Brian, A. (1990). World Satellite Communication and earth station Design (5th Edition). BSP professional Books. U.S. House of Representatives.

A brief introduction to the world's artificial satellites

Sayed Naseer Ahmad Agha^{1*}, Khan Mohammad Wafa²

^{1,2}Lecturer, Department of Information Technology, Computer Science Faculty, Bost University, Email:
nasiragha900@gmail.com

²Lecturer and Dean of Faculty, Department of Information Technology, Computer Science Faculty, Bost University

Abstract:

Artificial satellites are available in different shapes and sizes and perform different tasks. The internal structure of each satellite is different, but some parts are the same for all satellites. It costs \$30,000 to send one (1) pound of weight, the cost of a normal satellite whose duty is only to determine and send weather conditions to the earth is up to \$290 million, and those that are used for monitoring or Used for military services worth up to (390) million dollars Also, the frequency used by the satellite for data exchange is worth up to (1.5) million dollars, the cost of sending the satellite to the space is (10-400) million dollars, which is the value of the satellite due to the distance of the orbits. Depending on the location and proximity, the internal components of the satellite and the computer need electricity to keep it active. This electricity is supplied to the batteries with the help of solar panels and then to the satellite. The satellite is a transmitter and receiver of radio waves. With the help of these radio waves, they send information to the earth and directions are given by the ground station. All satellites have a system to keep them in their orbit.

Key words: artificial intelligence, history, recognition, importance and characteristics.